

Uchwała Nr XX/330/2025

Rady Miasta Rzeszowa

z dnia 4 lutego 2025 r.

w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony
Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 z późn. zm.) oraz art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r., poz. 107) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1673).

Rada Miasta Rzeszowa uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025-2030, stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2

Traci moc Uchwała Nr XLV/962/2021 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 27 kwietnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Rzeszowa.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miasta Rzeszowa

Waldemar Szumny

Uzasadnienie

do Uchwały Nr XX / 330 /2025 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 4 lutego 2025 roku
w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025-2030

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej określa zadania własne gminy wynikające z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Program ma charakter długofalowy, a jego nadrzędnym celem jest przeciwdziałanie przemocy domowej, skuteczna pomoc dla osób dotkniętych przemocą domową oraz działania korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową.

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025-2030 stanowi kontynuację działań podejmowanych w latach poprzednich i jest spójny z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030.

Załącznik
do Uchwały Nr XX/330/2025
Rady Miasta Rzeszowa
z dnia 4 lutego 2025 r.

**Miejski Program
Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
na lata 2025-2030**

Rzeszów 2025 rok

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
I. PODSTAWY PRAWNE.....	4
II. ZJAWISKO PRZEMOCY DOMOWEJ – PODSTAWY TREORETYCZNE.....	5
2.1 Definicja i charakterystyka zjawiska przemocy	5
2.2 Charakterystyczne cech przemocy domowej.....	6
2.3 Przemoc domowa może przybierać różne formy.....	7
2.4 Przemoc z perspektywy prawnej.....	8
2.5 Skutki doświadczania przemocy.....	10
2.6 Interdyscyplinarność działań związanych z przemocą domową.....	11
III. SKALA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ.....	12
3.1 Diagnoza problemu przemocy domowej na terenie miasta Rzeszowa.....	12
3.2 Szkolenia jako gwarant jakości usług w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.....	23
3.3 Zasoby instytucjonalne i podejmowane działania	26
3.4 Lokalna analiza, dotycząca czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.....	30
3.5 Potrzeby w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.....	34
IV. BENEFICJENCI PROGRAMU.....	35
V. CELE MIEJSKIEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2025-2030.....	36
VI. DZIAŁANIA W ZAKRESIE PROFILAKTYKI, EDUKACJI, POMOCY TERAPEUTYCZNEJ I REHABILITACYJNEJ W SYTUACJI PRZEMOCY DOMOWEJ.....	37
VII. REALIZATORZY PROGRAMU	50
VIII. MIEJSCE I CZAS REALIZACJI.....	50
IX. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ.....	51
X. ŚRODKI FINANSOWE NA REALIZACJĘ PROGRAMU.....	51

WSTĘP

Opracowanie Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej to zadanie Zespołu Interdyscyplinarnego wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Program jest spójny z założeniami Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030 z dnia 9 listopada 2023 r. oraz Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Nadrzędnym celem Programu jest zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zmniejszenie skali zjawiska w mieście Rzeszowie poprzez efektywną pomoc osobom doznającym przemocy domowej oraz zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Program szczegółowo definiuje działania jakie wiążą się z profilaktyką, edukacją społeczną, budowaniem lokalnej współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, ochroną i pomocą skierowaną do osób doznających przemocy domowej, zadaniami z obszaru oddziaływań na osoby stosujące przemoc domową oraz podnoszeniem kwalifikacji zawodowych osób pracujących w obszarze przemocy domowej.

W trakcie prac nad Programem zostały zidentyfikowane zasoby i potrzeby, słabe strony i mocne strony oraz szanse i zagrożenia w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej na terenie miasta Rzeszowa. Lokalna analiza czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom doznającym przemocy domowej pozwoliła na wyznaczenie celów i zadań Programu adekwatnych do potrzeb mieszkańców Rzeszowa.

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest programem długofalowym, działania do realizacji wyznaczone są na lata 2025-2030. Coroczny monitoring wykonanych zadań z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej umożliwi weryfikację tych zadań oraz w miarę potrzeb i sytuacji społecznej ich modyfikację.

I. PODSTAWY PRAWNE

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy został utworzony w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024, poz. 1673)
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024, poz. 1283 z późn. zm).
4. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 z późn. zm)
5. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r., poz. 107 z późn. zm)
6. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2024 r., poz. 566 z późn. zm)
7. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r., poz. 750 z późn. zm).
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r., poz. 17 z późn. zm.),
9. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r., poz. 2809 z późn. zm).
10. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2025 r., poz. 46)
11. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r., poz. 1491 z późn. zm)
12. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 z dnia 9 listopada 2023 r. stanowiący załącznik do Uchwały Rady Ministrów Nr 205
13. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024- 2030, stanowiący załącznik do Uchwały NR LXXI/1226/24 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 26 lutego 2024 r.

Założenia do Programu opierają się także na wskazanych poniżej aktach prawnych:

1. Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach (Dz.U. z 2023 r., poz.1158),
2. Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz.1870),
3. Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej (Dz.U. z 2023 r., poz.1827),
4. Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej (Dz. U. z 2023 r., poz.1161),
5. Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej (Dz.U. z 2023 r., poz.1165),
6. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997, nr. 78, poz. 483 z późn. zm.).

II. ZJAWISKO PRZEMOCY DOMOWEJ – PODSTAWY TEORETYCZNE

2.1 Definicja i charakterystyka zjawiska przemocy

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej, definiuje przemoc jako: *„jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, lub mienia naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące cierpienia i krzywdy, ograniczające lub pozbawiające dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej oraz istotnie naruszające prywatność*

tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Osobami doznającymi przemocy domowej w świetle przepisów prawa są: małżonek, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie, dzieci oraz ich małżonkowie, rodzice, rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni oraz ich małżonkowie, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie, osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie, osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania, małoletni wobec którego jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę doznającą przemocy domowej uznaje się również małoletniego, będącego świadkiem przemocy domowej.

Za osobę stosującą przemoc domową uznaje się osobę pełnoletnią.

2.2 Charakterystyczne cechy przemocy domowej :

- 1) intencjonalność – działania osoby stosującej przemoc domową są zamierzone;
- 2) nierównowaga sił – wynika z różnicy sił fizycznych, ale także przewagi związanej z pozycją społeczną, odpornością psychiczną, statusem materialnym itp., pogłębiająca się różnica sił w wyniku czego, osoba doznająca przemocy staje się coraz bardziej bezradna, a osoba stosująca przemoc – coraz bardziej silna i bezkarna;
- 3) wynika z działania człowieka – działanie lub zaniechanie działań jest dokonywane przez jednego bądź kilku członków rodziny przeciwko pozostałym;
- 4) naruszanie godności, nietykalności cielesnej, wolności i praw – osoba stosująca przemoc domową narusza godność osoby doznającej przemocy, poniża ją, ośmiesza, pozbawia wszelkich praw;
- 5) powoduje cierpienie i ból – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby krzywdzonej na poważne szkody fizyczne, emocjonalne, doświadczanie bólu i cierpienia;
- 6) ogranicza lub pozbawia dostępu do zapewnienia osobie doznającej przemocy środków finansowych lub możliwości pozyskania środków finansowych- uniemożliwia podjęcie przez osobę doznającą przemocy domowej działania w celu pozyskania środków finansowych i wzmocnienia tej osoby poprzez poczucie zminimalizowania uzależnienia się od osoby stosującej przemoc domową;

- 7) istotnie narusza prywatność oraz wzbudza poczucie poniżenia i zagrożenia również poprzez środki komunikacji elektronicznej- zachowanie osoby stosującej przemoc domową ma na celu doprowadzić doznającą przemocy domowej do stanu udręczenia i wzbudzić poczucie lęku;

2.3 Przemoc domowa może przybierać różne formy:

- 1) przemoc fizyczna – naruszanie nietykalności fizycznej, zdrowia i bezpieczeństwa ofiary poprzez np.: popychanie, szarpanie, bicie, kopanie, ciągnięcie za włosy, przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.;
- 2) przemoc psychiczna – naruszanie godności osobistej osoby krzywdzonej, głównie w sferze psychicznej i emocjonalnej np.: obrażanie, krytykowanie, wyzywanie, czytanie osobistej korespondencji osoby krzywdzonej, grożenie, krzyczenie, szantażowanie, straszenie, obwinianie, oskarżanie, stalking, itp.;
- 3) przemoc seksualna – naruszanie intymności np.: zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, obmacywanie, gwałt, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, uwagi i żarty o charakterze seksualnym, przymuszanie do oglądania treści charakterze seksualnym bądź pornograficznym itp.;

W przypadku dzieci częściej używa się określenia dziecko wykorzystywane seksualnie. Oznacza to osobę małoletnią w wieku bezwzględnej ochrony (polskie prawo w Ustawie Kodeks Karny określa tak wiek poniżej 15 lat), którą osoba dojrzała seksualnie naraża na jakąkolwiek aktywność natury seksualnej. Intencją tych działań jest seksualne zaspokojenie osoby dorosłej. Oznacza to, że każdy kontakt o charakterze seksualnym osoby dorosłej z osobą poniżej 15 roku życia jest wykorzystaniem seksualnym.

- 4) przemoc ekonomiczna – naruszenie własności, to działanie mające na celu doprowadzenie do całkowitego uzależnienia finansowego osoby doświadczającej przemocy od osoby, która ją stosuje. Przemoc ekonomiczna to m.in. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych członków rodziny, w tym niewywiązywanie się z obowiązków alimentacyjnych, okradanie, zmuszanie do zaciągania kredytów bądź pożyczek wbrew woli osoby krzywdzonej;

- 5) zaniedbanie - dotyczy naruszenia obowiązku opieki ze strony najbliższych. Jego istotą jest niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych drugiego człowieka. Odnosi się do dzieci, osób starszych czy niepełnosprawnych lub chorych, których dobry stan wymaga opieki ze strony domowników. Polega na min. na braku zainteresowania potrzebami innej osoby, świadomym ich ignorowaniu, pozbawianiu środków na utrzymanie, pozbawianiu jedzenia, ubrania, schronienia, braku pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.;
- 6) cyberprzemoc - to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie. Niezależnie od określenia, jej celem zawsze jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie;

2.4 Przemoc z perspektywy prawnej.

Polskie prawo ściga sprawców przestępstw przeciwko osobom bliskim zgodnie z zapisami Kodeksu Karnego:

- 1) znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny - art. 207 k.k. (ścigane z urzędu);
- 2) uderzenie człowieka lub naruszenie jego nietykalności cielesnej w inny sposób - art. 217 k.k. (ściganie przestępstwa odbywa się z oskarżenia prywatnego);
- 3) pozbawienie człowieka wolności - art. 189 k.k.;
- 4) grożenie innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej, jeżeli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że będzie spełniona - art. 190 k.k. (ścigane na wniosek pokrzywdzonego);
- 5) wzbudzanie u innej osoby uzasadnionego okolicznościami poczucia zagrożenia lub naruszenie jej prywatności poprzez uporczywe nękanie - art. 190a § 1 k.k. (ściganie na wniosek pokrzywdzonego);
- 6) stosowanie przemocy lub groźby bezprawnej, w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia określonego stanu - art. 191 k.k. (ścigane z urzędu);

- 7) utrwalanie wizerunku nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej, przez użycie wobec niej przemocy, groźby bezprawnej lub podstępu, albo rozpowszechnianie wizerunku nagiej osoby lub w trakcie czynności seksualnej bez jej zgody - art. 191a k.k. (ściganie na wniosek pokrzywdzonego);
- 8) doprowadzenie innej osoby do obcowania płciowego przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem lub do poddania się innej czynności seksualnej albo wykonania takiej czynności - art. 197 k.k. (ścigane z urzędu);
- 9) spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci: utraty wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia bądź spowodowanie innego ciężkiego kalectwa, ciężkiej choroby nieuleczalnej lub długotrwałej, choroby realnie zagrażającej życiu, trwałej choroby psychicznej, całkowitej lub znacznej trwałej niezdolności do pracy w zawodzie lub trwałego, istotnego zeszpecenia lub zniekształcenia ciała - art. 156 k.k. (ścigane z urzędu);
- 10) spowodowanie naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia, w wyniku którego pokrzywdzonym jest osoba najbliższa - art. 157 § 1 i 2 k.k. (ścigane z urzędu);
- 11) uporczywe uchylanie się od wykonania ciężącego z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez niełożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to narażanie jej na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych (uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego) - art. 209 k.k. (ścigane na wniosek pokrzywdzonego, organu pomocy społecznej lub innego właściwego organu podejmującego działania wobec dłużnika alimentacyjnego);
- 12) kradzież lub kradzież z włamaniem na szkodę osoby najbliższej - art. 278 k.k. i art. 279 k.k. (ścigane na wniosek pokrzywdzonego);
- 13) niszczenie, uszkodzanie cudzej rzeczy lub czynienie jej niezdatną do użytku - art. 288 k.k. (ścigane na wniosek pokrzywdzonego);
- 14) porzucenie wbrew obowiązkowi troszczenia się o małoletniego poniżej lat 15 albo o osobę nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny - art. 210 k.k. (ścigane z urzędu);
- 15) uprowadzenie lub zatrzymanie małoletniego poniżej lat 15 albo osoby nieporadnej ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, wbrew woli osoby powołanej do opieki lub nadzoru - art. 211 k.k. (ścigane z urzędu) ;
- 16) obcowanie płciowe z małoletnim poniżej lat 15 lub dopuszczenie się wobec takiej osoby innej czynności seksualnej lub doprowadzenie jej do poddania się takim czynnościom albo do ich wykonania - art. 200 k.k. (ścigane z urzędu);

- 17) rozpijanie małoletniego, przez dostarczanie mu napoju alkoholowego, ułatwianie jego spożycia lub nakłanianie go do spożycia takiego napoju - art. 208 k.k. (ścigane z urzędu);
- 18) narażenie na niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu oraz uchylanie się od obowiązku opieki nad osobą narażoną na ww. niebezpieczeństwo - art. 160 k.k. (ścigane z urzędu; Jeżeli sprawca działa nieumyślnie ściganie odbywa się na wniosek pokrzywdzonego).

2.5 Skutki doświadczania przemocy domowej

Doświadczanie przemocy domowej niesie ze sobą wiele skutków dla osób doznających przemocy i świadków przemocy. Najbardziej poważną konsekwencją doświadczania przemocy jest ryzyko utraty życia i zdrowia. Osoby doznające przemocy mogą doznać urazów fizycznych i trwałego kalectwa. Skutkiem przemocy mogą być również zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych, długotrwałe konsekwencje w postaci złożonego zespołu stresu pourazowego, trwałych zmian w osobowości osób doznających przemocy.

Na uwagę zasługuje fakt, że dzieci, które doznając przemocy lub będące świadkami przemocy w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojonych podstawowych potrzeb psychologicznych oraz bezpiecznego środowiska do prawidłowego rozwoju emocjonalnego, intelektualnego i fizycznego.

Często skutkiem przemocy są obrażenia fizyczne, np. zasinienia, zadrapania, złamania kości, oparzenia, urazy głowy i narządów wewnętrznych, urazy narządów rodnych – w przypadku wykorzystywania seksualnego, dolegliwości psychosomatyczne, np. bóle brzucha, nudności, zaburzenia snu, zaburzenia łaknienia, „tiki” – mimowolne skurcze mięśni, zaburzenia kontroli czynności fizjologicznych (moczenie nocne), wysypki alergiczne o nieustalonych przyczynach, jękanie się, zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania, np. lęki, fobie, problemy z nauką, zaburzenia nastroju, nadpobudliwość, zachowania agresywne, autoagresja, izolowanie się, małe umiejętności społeczne, kłopoty z koncentracją, opóźnienia w rozwoju fizycznym i intelektualnym, itp.

Ponadto dzieci krzywdzone w rodzinie:

1. uczą się rozwiązywania trudności i konfliktów przy użyciu siły,
2. często okazują złość,
3. są nadmiernie pobudzone i niespokojne,
4. obwiniają innych za swoje problemy,
5. mają niskie poczucie wartości,
6. nie wierzą we własne siły,
7. przeżywają huśtawkę nastroju – raz są zadowolone, a zaraz potem wpadają w złość i gniew stają się uległe i za wszelką cenę chcą przypodobać się innym,
8. często szukają akceptacji poza domem i w ten sposób są narażone na uleganie innym.

Również dorośli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy domowej, często mają trudności z funkcjonowaniem psychicznym i z pełnieniem ról społecznych.

2.6 Interdyscyplinarność działań związanych z przemocą domową

Przemoc dotyka wielu aspektów funkcjonowania osoby doznającej, a warunkiem skutecznej pomocy jest interdyscyplinarność działań zmierzających do jej zatrzymania.

Instytucje powołane prawem do przeciwdziałania przemocy domowej to:

- a) Policja,
- b) Prokuratura,
- c) Sąd,
- d) Pomoc społeczna,
- e) Ochrona zdrowia,
- f) Oświata,
- g) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- h) Organizacje pozarządowe;

Działania określone w Programie mają na celu usprawnienie współpracy pomiędzy wszystkimi instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, a także zakładają szkolenia specjalistów, tak by podnosić skuteczność realizowanych przez nich zadań w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej oraz oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową.

Ważnym elementem jest edukacja społeczna mająca odzwierciedlenie w interdyscyplinarności, polegająca na inicjowaniu działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych, które mają za zadanie uwrażliwienie na budowanie systemu profilaktyki, rozpowszechnianie informacji o negatywnych skutkach przemocy domowej, zapobieganie i minimalizowanie skutków przemocy domowej oraz zwiększenie poczucie bezpieczeństwa rodzinom, w których stosowana jest przemoc, poprzez zwiększanie świadomości o systemie wsparcia.

III. SKALA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ

3.1 Diagnoza problemu przemocy na terenie miasta Rzeszowa.

Wyniki i raporty z badań prowadzonych w obszarze przemocy domowej w ostatnich latach w Polsce są ważnym źródłem wiedzy o zakresie jej występowania.

Pierwszym źródłem wiedzy jest badanie pn. *„Ogólnopolska diagnoza infrastruktury wsparcia osób dotkniętych przemocą oraz ocena efektywności i skuteczności stosowanych form pomocy”* zrealizowane w 2017 roku na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Diagnoza wskazuje mocne i słabe stron funkcjonującej infrastruktury wsparcia osób dotkniętych przemocą. Wśród mocnych stron systemu uznano: dużą liczbę placówek wspierających osoby doznające przemocy domowej, różnorodność form oferowanej pomocy, wzrost zaufania osób dotkniętych przemocą do instytucji je wspierających, pozytywne oddziaływanie procedury „Niebieskie karty”, dostępność informacji na temat oferowanych form pomocy, indywidualne podejście do każdej osoby dotkniętej przemocą, zwiększenie się liczby programów i projektów pomocowych, możliwość wykorzystania różnorodnych kanałów informacyjnych oraz realizowanie działań profilaktycznych i interwencyjnych. Badania pokazały również wzrost zaufania osób doznających przemocy domowej do instytucji oferujących im wsparcie, co może być następstwem skuteczności procedury „Niebieskie karty” oraz stopniem profesjonalizmu i różnorodności pomocy

Według diagnozy obszary wymagające poprawy to mała liczba miejsc noclegowych, zbyt długi czas oczekiwania na poszczególne formy pomocy np. pomoc prawną, braki kadrowe,

jak również negatywne nastawienie osób dotkniętych przemocą do zmiany swojej sytuacji życiowej oraz ich niechęć do zgłaszania problemu.¹

Kolejnym źródłem wiedzy o przemoc domowej jest badanie przeprowadzone w 2019 roku na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. *„Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”*, ich respondentami były osoby doznające przemocy korzystające ze wsparcia, jak i przedstawiciele instytucji i organizacji udzielających pomocy.

Wyniki badań pokazały, że wysoko jest oceniane interdyscyplinarne podejście w zakresie pomocy udzielanej osobom pokrzywdzonym. Pozytywnie jest oceniana praca zespołów interdyscyplinarnych oraz współpraca interdyscyplinarna na poziomie gmin, prowadzona w celu obejmowania kompleksowym wsparciem osób doświadczających przemocy domowej. Badania podkreśliły także rolę procedury „Niebieskie kraty”, która jest podstawowym narzędziem wykorzystywanym w procesie obejmowania wsparciem osób dotkniętych przemocą. Potwierdzają to opinie pracowników instytucji pomocowych, jak i 90% badanych osób dotkniętych przemocą domową, które były objęte pomocą służb i instytucji. Wsparcie w ramach „Niebieskie Karty” jest oceniane pozytywnie i w większości przypadków wsparcie to definitywnie bądź przynajmniej częściowo rozwiązuje problem przemocy domowej. Dodatkowo warto wskazać, iż osoby nią objęte oceniają, że w największym stopniu zaangażowani w podejmowanie działań w jej ramach pozostają przedstawiciele jednostek pomocy społecznej oraz Policji (81% oraz 78% respondentów)²

Z innego badania realizowanego na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w 2019 r. pn. *„Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie”* wynika, iż zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy w rodzinie, jak i mechanizmów doznawania przemocy.

Głównym celem badania było dokonanie diagnozy skali zjawiska przemocy w Polsce, w szczególności zidentyfikowanie przekonań i stereotypów na temat przemocy, określenie skali i charakterystyki zjawiska oraz stworzenie wielowymiarowej charakterystyki osób dotkniętych przemocą domową i osób stosujących przemoc. Według Polaków przemoc domowa jest zjawiskiem stosunkowo częstym. W opinii ankietowanych najbardziej rozpowszechniona jest przemoc psychiczna i przemoc fizyczna.

Na poziomie deklarowanym zdecydowana większość Polaków nie myśli o przemoc domowej w sposób stereotypowy i potrafi zidentyfikować zachowania, które świadczą o istnieniu

¹ <https://www.gov.pl/web/rodzina/diagnozy-zjawiska-przemocy-w-rodzinie>(23.11.2023)

² <https://www.gov.pl/web/rodzina/obowiazujace-aktu-praw-przemoc>923.11.2023)

przemocy. Aż ok. 85-90% Polaków identyfikuje różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy jako nieakceptowalne, co potwierdza większą świadomość społeczną na temat zjawiska przemocy. Wciąż jednak około 10% dorosłych Polaków uznaje różnego rodzaju zachowania przemocowe za normalne.

Istotne wydaje się to, iż większość Polaków uważa, że prawo w Polsce w niedostatecznym stopniu chroni osoby doznające przemocy domowej oraz, że pomaganie osobom krzywdzonym jest obowiązkiem moralnym każdego człowieka.³

Z danych diagnostycznych wynikających z ostatnich, ogólnopolskich badań dotyczących diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie z 2014 roku, zleconych przez MPiPS wynika, że przemocy doświadcza 2,5% Polaków, z czego 56,3% doświadczało przemocy psychicznej, 24,3% przemocy fizycznej, 18,3% przemocy ekonomicznej, a 1,1% doświadczało przemocy seksualnej.

Analiza danych będących w posiadaniu Zespołu Interdyscyplinarnego w Rzeszowie dotyczących zjawiska przemocy domowej na terenie miasta przedstawia się następująco:

Liczba interwencji domowych związanych ze zjawiskiem przemocy domowej w Rzeszowie wg danych Komendy Miejskiej Policji:

- w 2020 roku dokonano 233 interwencji;
- w 2021 roku dokonano 253 interwencji;
- w 2022 roku dokonano 239 interwencji;
- w 2023 roku dokonano 223 interwencji.

Według danych uzyskanych z Sądu Rejonowego w Rzeszowie, kuratelą sądową z art. 207 kodeksu karnego z obowiązkiem uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno- terapeutycznych objętych zostało:

- 2020 r. - 6 osób
- 2021 r. - 18 osób
- 2022 r. - 7 osób
- 2023 r. – 7 osób

³ <https://static.im-g.pl/im/5/26198/m26198755,WYNIKI-BADANIA.pdf> (23.11.2023)

Wydanych wyroków za przestępstwo z art. 207 kodeksu karnego było:

- 2020 r. – 87 osób
- 2021 r. - 104 osoby
- 2022 r. - 135 osób
- 2023 r. – 128 osób

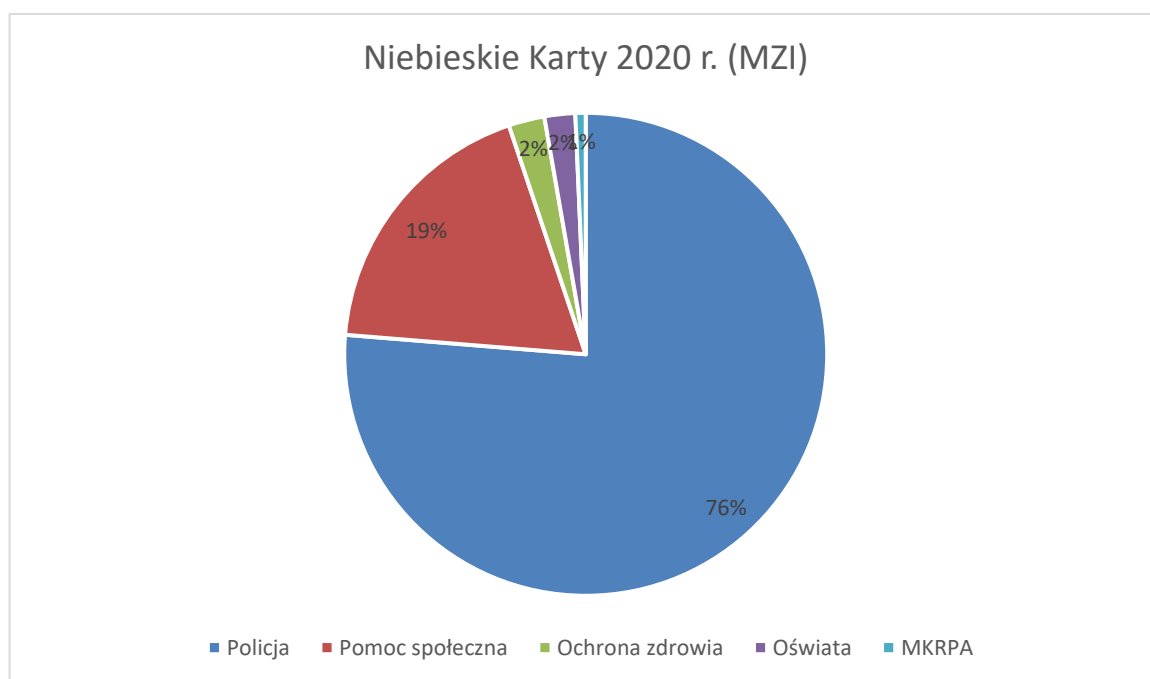
W ramach działań realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeszowie zrealizowano następujące działania na rzecz rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie/domową :

- w 2020 roku udzielono jednorazowego poradnictwa specjalistycznego dla członków 168 rodzin, odbytych sesji psychologicznych 105 oraz wsparcia w ramach interwencji kryzysowej dla członków 44 rodzin. Udzielono schronienia w pokojach interwencyjnych dla 6 osób doświadczających przemocy domowej;
- w 2021 roku udzielono jednorazowego poradnictwa specjalistycznego dla członków 115 rodzin, odbytych sesji psychologicznych 133 oraz wsparcia w ramach interwencji kryzysowej dla członków 48 rodzin. Udzielono schronienia w pokojach interwencyjnych dla 2 osób doświadczających przemocy domowej;
- w 2022 roku udzielono jednorazowego poradnictwa specjalistycznego dla członków 94 rodzin, odbytych sesji psychologicznych 136 oraz wsparcia w ramach interwencji kryzysowej dla członków 36 rodzin. Udzielono schronienia w pokojach interwencyjnych dla 10 osób doświadczających przemocy domowej;
- w 2023 roku udzielono jednorazowego poradnictwa specjalistycznego dla członków 101 rodzin, odbytych sesji psychologicznych 194 oraz wsparcia w ramach interwencji kryzysowej dla członków 61 rodzin. Udzielono schronienia w pokojach interwencyjnych dla 14 osób doświadczających przemocy domowej.
- w 2024 roku udzielono jednorazowego poradnictwa specjalistycznego dla członków 90 rodzin, odbytych sesji psychologicznych 115 oraz wsparcia w ramach interwencji kryzysowej dla członków 66 rodzin. Udzielono schronienia w pokojach interwencyjnych dla 7 osób doświadczających przemocy domowej.

Ponadto prace Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w poszczególnych latach przedstawiały się następująco:

W 2020 roku odbyło się 11 spotkań Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego, podczas których omawiano sytuację występowania przemocy w 497 osób na podstawie 291 zgłoszeń „Niebieskich Kart”.

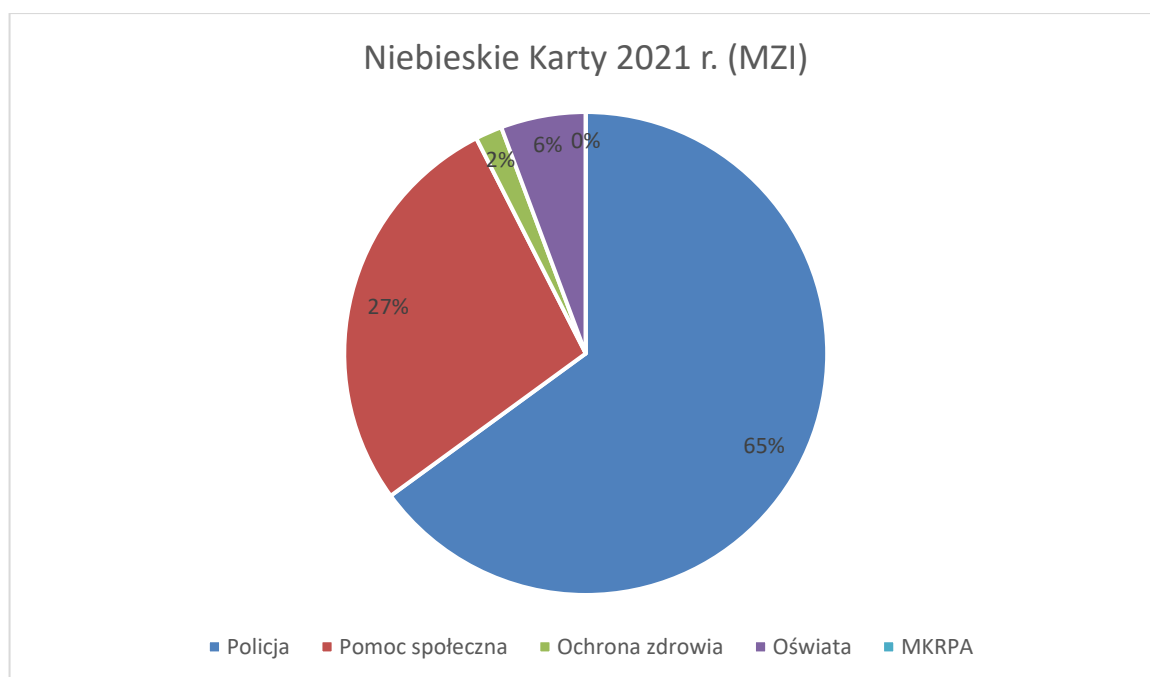
Wykres Nr 1.

2020 r. – 291 Niebieskich Kart (222 policja, 54 pomoc społeczna, 7 ochrona zdrowia, 6 oświata, 2 MKRPA)

W 2021 roku odbyło się 11 spotkań Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego, podczas których omawiano sytuację występowania przemocy u 562 osób na podstawie 334 zgłoszeń „Niebieskich Kart” (w tym zgłoszenia „Niebieskie Karty” w 217 przypadkach pochodziły z Policji, w 92 z MOPS, w 0 z MKRPA, w 19 z jednostek oświaty i w 6 z jednostek ochrony zdrowia).

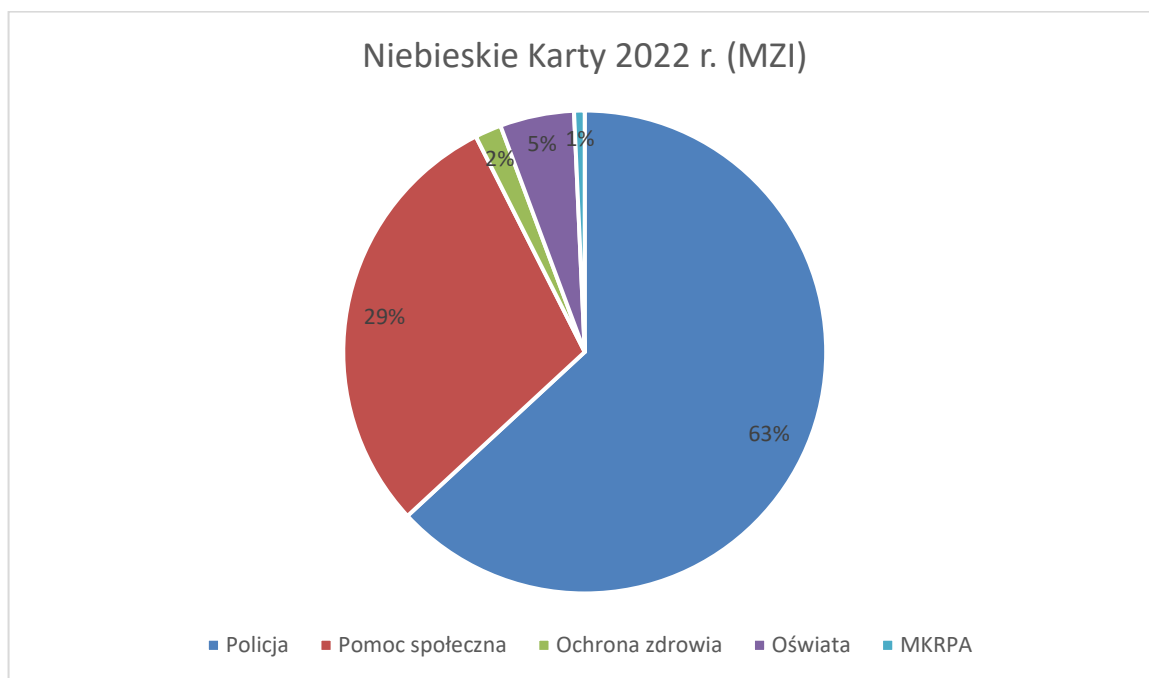
Wykres Nr 2

2021 r. – 334 Niebieskich Kart (217 policja, 92 pomoc społeczna, 6 ochrona zdrowia, 19 oświata)

W 2022 roku odbyło się 11 spotkań Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego, podczas których omawiano sytuację występowania przemocy u 515 osób na podstawie 282 zgłoszeń „Niebieskich Kart” (w tym zgłoszenia „Niebieskie Karty” w 188 przypadkach pochodziły z Policji, w 83 z MOPS, w 2 z MKRPA, w 14 z jednostek oświaty i w 5 z jednostek ochrony zdrowia).

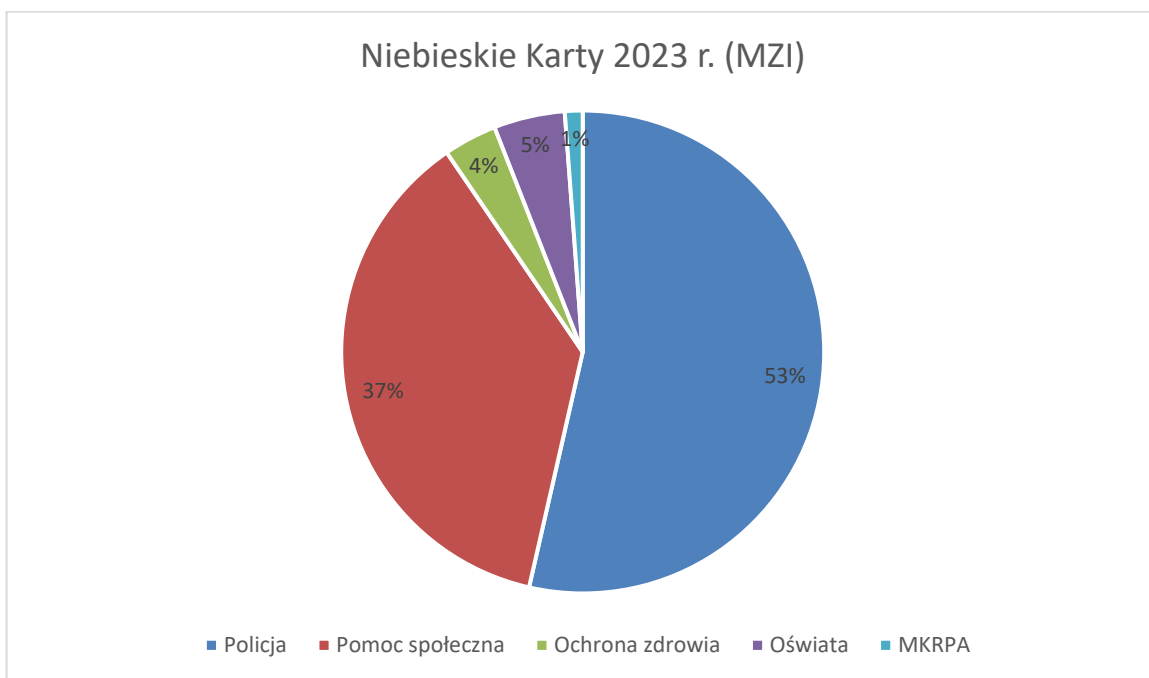
Wykres Nr 3.

2022 r. – 282 Niebieskich Kart (178 policja, 83 pomoc społeczna, 5 ochrona zdrowia, 14 oświata, 2 MKRPA)

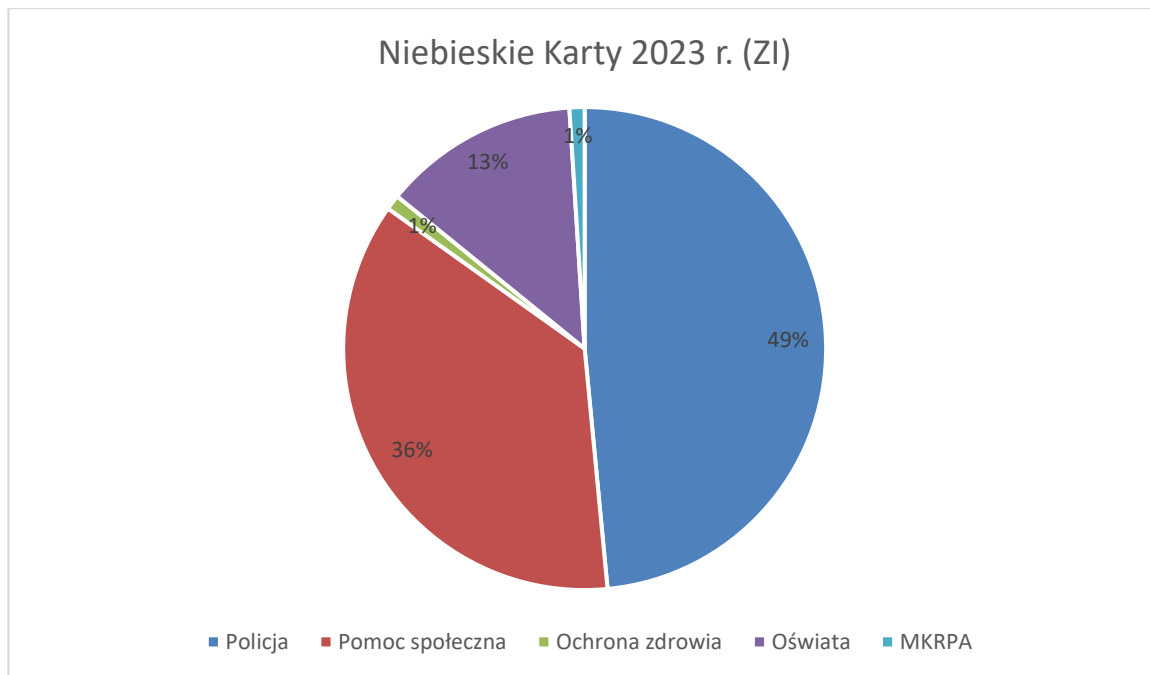
W 2023 roku odbyło się 11 spotkań MZI, podczas których omawiano sytuację występowania przemocy u 632 osób na podstawie 351 zgłoszeń „Niebieskich Kart” (w tym zgłoszenia „Niebieskie Karty” w 183 przypadkach pochodziły z Policji, w 129 z MOPS, w 4 z MKRPA, w 25 z jednostek oświaty i w 10 z jednostek ochrony zdrowia).

Wykres Nr 4

2023 r. – 252 Niebieskich Kart (135 policja, 93 pomoc społeczna, 9 ochrona zdrowia, 12 oświata, 3 MKRPA)

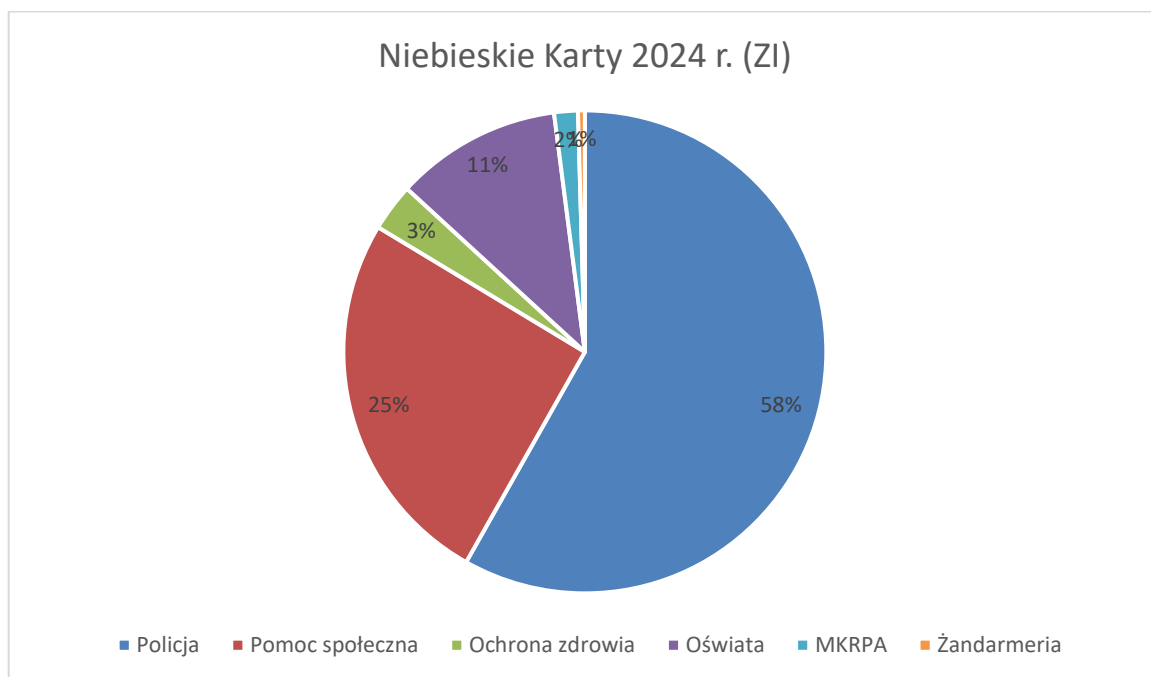
Wykres Nr 5

2023 r.- Po powołaniu nowego Zespołu Interdyscyplinarnego w Rzeszowie.- 99 ZI (48 policja, 36 pomoc społeczna, 1 ochrona zdrowia, 13 oświata, 1 MKRPA

W 2024 roku odbyło się 10 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego, podczas których omawiano sytuację występowania przemocy domowej w Rzeszowie. Dane szczegółowe przedstawiono w wykresie Nr 6 oraz Tabeli Nr 1.

Wykres Nr 6

2024 r. – 440 Niebieskich Kart (256 policja, 112 pomoc społeczna, 14 ochrona zdrowia, 49 oświata, 7 MKRPA, 2 Żandarmeria)

Tabela Nr 1

Rok	Liczba formularzy "Niebieska Karta-A" wszczynających procedurę	Liczba ponownych formularzy "Niebieska Karta-A"	Liczba zakończonych procedur "Niebieskie Karty"	Liczba procedur "Niebieskie Karty" przekazanych do prowadzenia przez inną gminę	Liczba procedur "Niebieskie Karty" przejętych do prowadzenia z innej gminy
2024	440	83	355	34	22

W latach 2021 – 2024 MOPS realizował program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową. W roku 2021 w jednej przeprowadzonej edycji programu uczestniczyło 8 osób, program ukończyło 4 osoby. W roku 2024 przeprowadzono dwie edycje programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową w których uczestniczyło 22 osoby, program ukończyło - 17 osób.

W programie korekcyjno- edukacyjnym realizowanym przez PCPR w Rzeszowie w 2020 r. uczestniczyły 2 osoby, w 2021 r. uczestniczyło 5 osób, w 2022 r. uczestniczyły 2 osoby, w 2023 r. uczestniczyły 3 osoby.

Podkarpacki Ośrodek Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego oferował pomoc prawną, pomoc psychologiczną, w uzasadnionych przypadkach pomoc materialną w różnym zakresie. W 2020 r. przyjęto 167 osoby dotknięte przemocą domową, w 2021 r. 155 osób, w 2022 r. 243 osoby, w 2023 r. 285 osób.

W diagnozie wzięło udział 86 placówek oświatowych z terenu miasta Rzeszowa. Każda placówka w programie szkolnym ujęła działania edukacyjne, informatyczne o profilu profilaktycznym o tematyce przeciwdziałania przemocy domowej.

Katalog działań podejmowanych przez placówki oświatowe z terenu miasta Rzeszowa w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej:

1. Prowadzenie poradnictwa z zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne wśród dzieci, młodzieży i rodziców.

2. Realizacja przez wychowawców przedszkoli i szkół tematów, których celem jest przygotowanie dzieci i uczniów do właściwych zachowania w sytuacji zagrożenia oraz uświadamianie tego, że trzeba o takich sytuacjach mówić. Wskazywanie, gdzie można otrzymać pomoc (zajęcia z wychowankami, tablice informacyjne).

3 Współpraca z instytucjami:

- udział pedagoga w pracach grup roboczych/ diagnostyczno- pomocowych powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny ,
- współpraca z pielęgniarką szkolną,
- współpraca z policją,
- współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, pracownikami socjalnymi, asystentami rodzin,

- współpraca z kuratorami sądowymi,
 - współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną nr 2 i innymi poradniami,
 - współpraca z Kuratorium Oświaty,
4. Wsparcie pedagoga szkolnego - poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy, udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc.
 5. Pedagogizacja rodziców, prelekcje na temat odpowiedzialności prawnej nieletnich, wychowania bez przemocy, sposobów radzenia sobie z agresją.
 6. Podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości w zakresie przyczyn i skutków przemocy:
 - szkolenia tematyczne rady pedagogicznej,
 - organizacja punktów konsultacyjnych na terenie placówek ze specjalistami z zakresu przeciwdziałania przemocy,
 - wdrażanie programów wewnątrzszkolnych o przeciwdziałaniu przemocy w tym tematyczne lekcje wychowawcze,
 - informacje zawarte w zakładce tematycznej na stronach placówek oświatowych,
 - kampanie społeczne,
 - akcje o charakterze edukacyjnym np. Niebieski Marsz , Szkolny Dzień Bez Przemocy.
 7. Doskonalenie jakości podejmowanych działań profilaktycznych:
 - udział pedagoga, psychologa, nauczycieli w szkoleniach tematycznych,
 - prowadzenie poradnictwa specjalistycznego w zakresie możliwości i form pomocy osobom dotkniętym przemocą domową.
 8. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową:
 - poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne,
 - interwencja kryzysowa,
 - organizacja punktu konsultacyjnego psychologa dla dzieci i rodziców.
 9. Szkolenie pracowników w zakresie rozpoznawania i podejmowania działań w przypadku zauważenia przemocy domowej.
 10. Opracowanie procedur zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom i zapoznanie pracowników z ich treścią.
 11. Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom objętym procedurą „Niebieskie Karty”.
 12. Umieszczenie artykułów, spotów reklamowych na temat przeciwdziałania przemocy na stronie internetowej i tablicy informacyjnej w placówkach.
 13. Umieszczanie numerów telefonów interwencyjnych na stronach internetowych i tablicach informacyjnych w widocznym miejscu w placówkach.

14. Diagnoza sytuacji rodzinnej dzieci przez Zespół do spraw pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

15. Opracowanie i wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich.

3.2. Szkolenia jako gwarant jakości usług w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Ważnym elementem, mającym wpływ na jakość świadczonych usług w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeszowie jest podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez pracowników.

Statystyka szkoleń na przełomie 2020- 2023 z ilością osób przeszkolonych (w tym udział w Konferencjach).

Rok	Nazwa szkolenia	Ilość uczestników
2020	1.Przemoc wobec osób niepełnosprawnych i osób w późnej dorosłości	6
	2.Warsztaty doskonalące umiejętności komunikacyjne w relacji z dzieckiem i rodziną, w której występują dysfunkcyjne postawy i zachowania	1
	3.Nakaz natychmiastowego opuszczenia mieszkania przez sprawcę przemocy - zm. przepisów o przeciwdziałaniu przemocy w rodz.	1
2021	1.Zmiany w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	1
	2.Zapewnienie bezpieczeństwa pr. Socjalnego w trakcie wykonywania czynności zawodowych	1
	3.Procedura "Niebieskie Karty"	1
	4.Praktyczne aspekty interwencji wobec osoby doświadczającej przemocy i sprawcy przemocy. Przemoc seksualna wobec dziecka.	1
	5."Niebieska karta" - problemy i wątpliwości	7
	6.Prawne możliwości odizolowania osoby stosującej przemoc.	1
	7.Dziecko jako ofiara i sprawca przemocy.	2

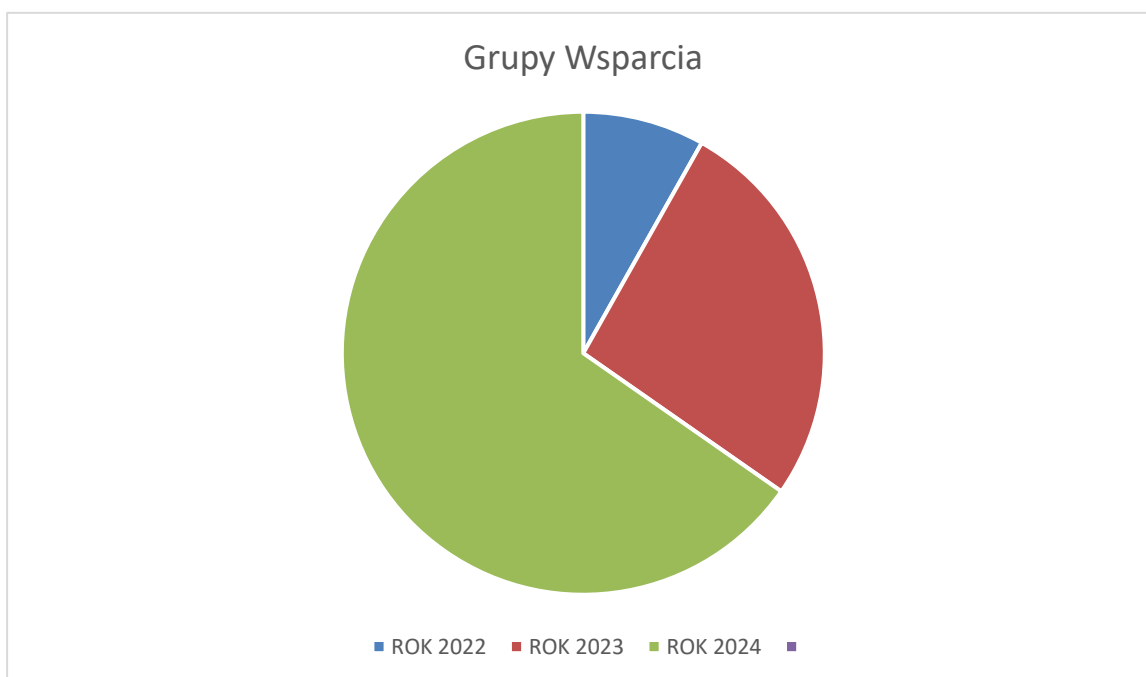
	8.Konferencja dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	1
2022	1.Projekt zmian w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	4
	2.Przemoc wobec dziecka	1
	3.Komunikacja i praca socjalna z osobami zaburzonymi psychicznie	25
	4.Agresywny klient - skuteczność oddziaływań zaradczych	25
	5.Ochrona zdrowia psychicznego pracowników pomocy społecznej	24
	6.Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	9
	7.Program młodzieżowej interwencji kryzysowej	2
2023	1.Praktyczne stosowanie przepisów-przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1
	2.Konferencja dot. aspektu przemocy w rodzinie	2
	3.Praca socjalna z osoba z zaburzeniami psychicznymi i jej rodziną	17
	4.Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy	20
	5.Praca z dziećmi doświadczającymi przemocy	15
	6.Zmiana ustawy o przeciwdziałania przemocy w rodzinie	3
	7.Interdyscyplinarne szkolenie dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1
	8.Praca z rodziną doznającą przemocy domowej na skutek nadużywania alkoholu	95
	9.Dziecko jako świadek i pokrzywdzony w postępowaniu karnym	95
	10.Kurs z zakresu pracy ze sprawcami przemocy	2
	11.Wypracowanie modelu asertywnych zachowań w pracy.(Problem alkoholowy)	56
	12.Prowadzenie procedury Niebieskiej Karty	2

	13.Konferencja "Przemoc lubi milczenie – Rzeszów krzyczy jednym głosem STOP przemocy"	56
--	---	----

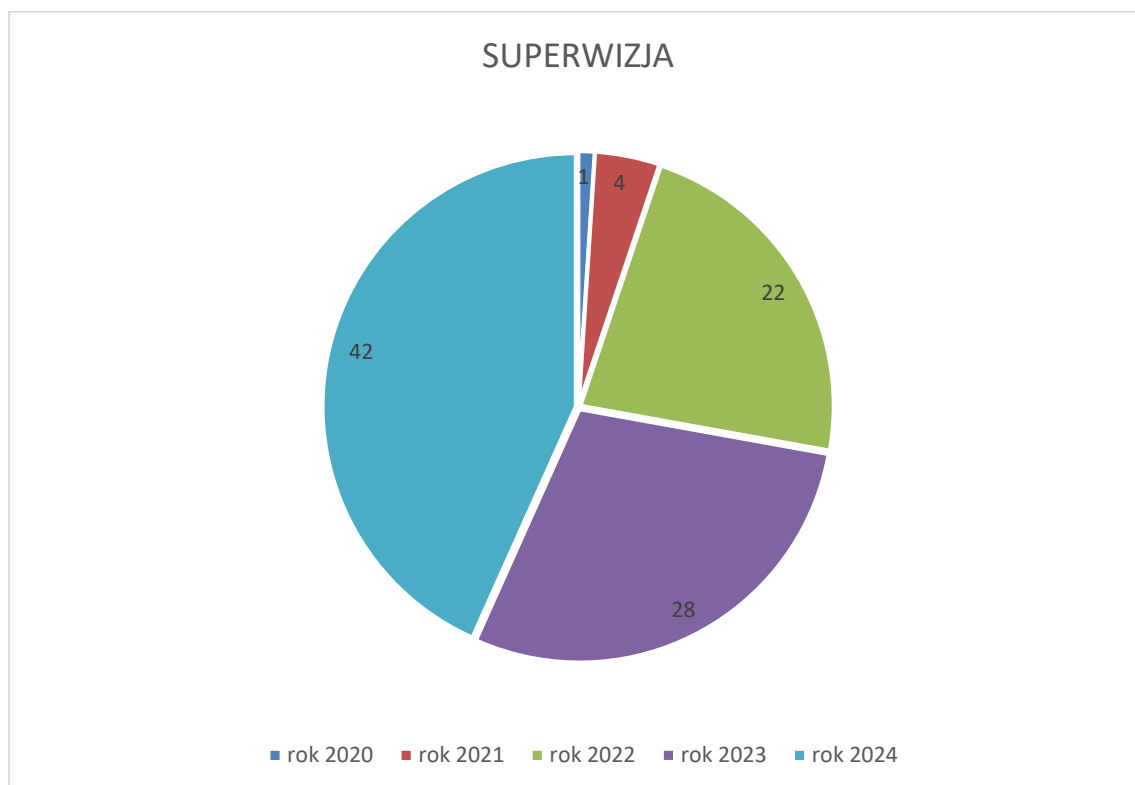
W roku 2020 w szkoleniach dotyczących zagadnienia przemocy domowej uczestniczyło 8 pracowników, w 2021 roku - 15, w 2022 roku – 90, w 2023 roku – 365.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeszowie zapewnił pracownikom dostęp do uczestnictwa w grupach wsparcia oraz superwizjach pracy socjalnej. Po analizie efektów uczestnictwa w tych formach wsparcia wzrastała liczba spotkań, zgodnie z zapotrzebowaniem.

Wykres 7 Odbyte grupy wsparcia dla pracowników w latach 2022-2024

Wykres 8 *Przeprowadzone spotkania superwizyjne dla pracowników w latach 2020-2024*

3.3. Zasoby instytucjonalne i podejmowane działania

Na terenie Rzeszowa działają instytucje zajmujące się bezpośrednio przeciwdziałaniem przemocy domowej:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeszowie, ul. Jagiellońska 26 oferuje:

1. Schronienie dla osób doznających przemocy domowej – Ośrodek Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej, ul. Skubisza 4.
2. Zespół Pracowników Socjalnych do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej, ul. Poniatowskiego 10.
3. Pomoc psychologiczna i prawna dla osób doświadczających przemocy domowej.
4. Programy korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową.
5. Obsługa administracyjna Zespołu Interdyscyplinarnego.
6. Działalność informacyjna z zakresu przemocy domowej.
7. Prowadzenie placówki wsparcia dziennego „Przystań” dla dzieci i młodzieży.

8. Inicjowanie edukacji społecznej poprzez programy socjalne skierowane do adresatów ze wszystkich grup wiekowych.
9. Kampanie społeczne.
10. Szkolenia dotyczące tematyki przeciwdziałania przemocy domowej w ramach współpracy interdyscyplinarnej.
11. Poradnictwo socjalne i specjalistyczne.
12. Wprowadzenie standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.

SP ZOZ Centrum Leczenia Uzależnień w Rzeszowie, ul. Kochanowskiego 17 oferuje:

1. Profilaktykę przemocy domowej.
2. Diagnozę i psychoterapię indywidualną i grupową dla mieszkańców Gminy Miasta Rzeszów z zakresu diagnozy i psychoterapii dla Osób doznających przemocy domowej oraz z syndromem DDA.
3. Rehabilitację psychologiczną (pogłębioną psychoterapię dla osób po traumie przemocy domowej) osób po doświadczeniu przemocy domowej.
4. Działania z zakresu Rozwoju seksualności dziecka, profilaktykę przemocy seksualnej, zajęcia warsztatowe dla nauczycieli i rodziców.
5. Diagnozę, wsparcie psychologiczne i psychoterapię dziecka wykorzystywanego seksualnie oraz jego rodziny.
6. Prowadzenie działalności informacyjnej, edukacyjnej w zakresie przemocy domowej.
7. Prowadzenie działań psychoedukacyjnych i szkoleń dla rodziców, pedagogów, psychologów szkolnych, policji, służb społecznych i sądowych w zakresie przemocy domowej.
8. Profilaktykę przemocy w grupie rówieśniczej, zajęcia dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych.
9. Obsługę Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie przyjmowania zgłoszeń i przeprowadzania rozmów motywujących w sprawach o leczenie odwykowe, a także wczesną diagnozę problemów przemocy domowej i motywowanie do psychoterapii osoby doświadczającej przemocy w rodzinie.

Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie, ul. Dąbrowskiego 30 oferuje:

- aktywny współudział w realizacji procedury "Niebieskiej Karty".

Komenda Miejska Policji w Rzeszowie, ul. Jagiellońska 13 w której skład wchodzi następujące komisariaty:

1. Komisariat Policji I, ul. Rejtana 34.
2. Komisariat Policji II, ul. Obrońców Poczty Gdańskiej 14.
3. Komisariat Policji Rzeszów Śródmieście, ul. Jagiellońska 13.
4. Zespół ds. Profilaktyki Społecznej Nieletnich i Patologii, ul. Jagiellońska 13.

oferuje:

- aktywny współudział w realizacji procedury "Niebieskiej Karty"

Wydział Żandarmerii Wojskowej, ul. Langiewicza 4 oferuje:

- zapewnienie przestrzegania dyscypliny wojskowej;
- ochranianie porządku publicznego na terenach i obiektach jednostek wojskowych oraz w miejscach publicznych;
- ochranianie życia i zdrowia ludzi oraz mienia wojskowego przed zamachami naruszającymi te dobra;
- współdziałanie z polskimi i zagranicznymi organami i służbami właściwymi w sprawach bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz policjami wojskowymi;
- zwalczanie klęsk żywiołowych, nadzwyczajnych zagrożeń środowiska i likwidowanie ich skutków oraz czynne uczestniczenie w akcjach poszukiwawczych, ratowniczych i humanitarnych, mających na celu ochronę życia i zdrowia oraz mienia;
- wykonywanie innych zadań określonych w odrębnych przepisach,
- aktywny współudział w realizacji procedury "Niebieskiej Karty".

Prokuratura Rejonowa dla Miasta Rzeszów, ul. Lisa Kuli 20 oferuje:

- aktywny współudział w realizacji procedury "Niebieskiej Karty",
- prowadzenie śledztw własnych oraz nadzorowanie postępowań przygotowawczych,
- prowadzenie i nadzorowanie, na podstawie zarządzenia prokuratora okręgowego, postępowania przygotowawczego w określonej kategorii spraw,
- udział w postępowaniu sądowym rozstrzyganym w pierwszej i drugiej instancji oraz w toku czynności sądowych w postępowaniu przygotowawczym,
- bierze udział w postępowaniu przed Sądem Rejonowym w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy, ubezpieczeń społecznych, gospodarczych oraz w sprawach o wykroczenia i w innych postępowaniach przewidzianych przez ustawy,

- udział przed Sądem w postępowaniu wykonawczym i w postępowaniu o ułaskawienie,
- udział w postępowaniu administracyjnym.

Sąd Rejonowy w Rzeszowie w którego skład wchodzi następujące wydziały:

1. Sąd Rejonowy – III Wydział Rodzinny i Nieletnich Rzeszów, ul. Kustronia 4.
2. Sąd Rejonowy - II Wydział Karny, Rzeszów, ul. Kustronia 4.
3. Sąd Okręgowy – II Wydział Karny, Rzeszów, Plac Śreniawitów 3.

oferuje:

- aktywny współudział w realizacji procedury "Niebieskiej Karty".

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rzeszowie, ul. Kochanowskiego 17 oferuje:

1. Przyjmowanie wniosków na leczenie osób uzależnionych od alkoholu, wskazanych w procedurze „Niebieska Karta” jako osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową.
2. Motywowanie do zaprzestania nadużywania alkoholu oraz zmiany zachowania.
3. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”.

Organizacje pozarządowe zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy domowej oferują:

1. Działalność edukacyjną/informacyjną.
2. Prowadzenie punktów konsultacyjnych dla osób doznających przemocy domowej.
3. Bezpłatną pomoc prawną, psychologiczną (w tym tłumacza językowego, migowego, przewodnika) oraz pomoc materialną.
4. Prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin przemocowych i świadków przemocy.
5. Prowadzenie punktów dla osób pokrzywdzonych przestępstwem.

Placówki oświatowe oferują:

1. Wczesne rozpoznawanie przemocy domowej wobec dzieci.
2. Wprowadzenie Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.
3. Działalność edukacyjną i profilaktyczną z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

4. Wczesną interwencja w sytuacji przemocy domowej.

Placówki służby zdrowia oferują:

1. Pomoc medyczną dla osób doświadczających przemocy domowej.
2. Diagnostykę osób doświadczających przemocy.
3. Motywowanie do korzystania z profesjonalnej pomocy psychologicznej.
4. Wydawanie zaświadczeń lekarskich w sytuacji przemocy fizycznej.
5. Podejmowanie działań w świetle art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
6. Wprowadzenie standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.

3.4 Lokalna analiza, dotycząca czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą domową

1. Czynniki związane z obowiązującymi przepisami krajowymi i lokalnymi	
Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą domową	Czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą domową
1. Wprowadzenie interdyscyplinarności w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w ramach procedury „Niebieskie Karty”. 2. Możliwość zobowiązania osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. 3. Przyjęty do realizacji Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2023. 4. Realizacja art. 304 2 kpk o brzemieniu Instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego	1. Przewlekłość postępowań w zakresie stosowania i orzekania: a) zakazu zbliżania się do osoby doświadczającej przemocy domowej; b) dozoru i nadzoru kuratora; c) nakazu opuszczenia lokalu przez osobę stosującą przemoc. 2. Występujące sytuacje umarzania postępowań karnych dotyczących przemocy domowej. Niski odsetek wyroków skazujących osoby stosujące przemoc. 3. Wykorzystywanie procedury „Niebieskie Karty” w konfliktach okołorozwodowych. 4. Wydłużone terminy oczekiwania na przymusowe leczenie odwykowe lub psychiatryczne. 5. Brak informacji zwrotnej z Sądu o etapie prowadzonych postępowań w sprawach rodzinnych. 6. Brak rozwiązań prawnych umożliwiających podjęcie skutecznych działań, w przypadku

do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa. 5. Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych z konsekwencją stosowania się wynikającą z przepisów Kodeksu wykroczeń art. 66c. 6. Ratyfikowanie Konwencji Rady Europy w sprawie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. 7. Rozszerzenie katalogu podmiotów odpowiedzialnych za wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”. 8. Dysponowanie narzędziem oszacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia zgodnie z art. 15a ust.1 Ustawy o Policji 9. Dokonywanie przez pracownika socjalnego w uzgodnieniu z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką oceny ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka w kwestionariuszu szacowania ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka.	braku współpracy osoby stosującej przemoc z instytucjami interwencyjnymi. 7. Różnorodność interpretacji przepisów przez instytucje pomocowe wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. 8. Brak unormowania prawnego co do zasad współpracy pomiędzy ościennymi gminami w zakresie przeciwdziałania przemocy. 9. Brak regulacji systemowych związanych z realizacją art. 12 a Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
---	--

2. Czynniki związane z działalnością instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	
Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą domową	Czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą domową
1. Współpraca interdyscyplinarna instytucji na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. 2. Rozwój infrastruktury instytucji rządowych, samorządowych i pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą. 3. Dostępność do poradnictwa psychologicznego, prawnego oraz możliwość skorzystania ze schronienia. 4. Rozpowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej. 5. Zwiększenie możliwości pozyskania środków zewnętrznych na finansowanie działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. 6. Możliwość udzielenia całodobowego schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej. 7. Wprowadzenie narzędzi szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia ułatwiających policjantom podjęcie decyzji o zatrzymaniu osoby stosującej przemoc domową. 8. Wprowadzenia kwestionariusza szacowania oceny ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka, ułatwiającego pracownikom socjalnym podjęcie decyzji o zabezpieczeniu dziecka doświadczającego przemocy domowej. 9. Wyspecjalizowana kadra systematycznie podnosząca kwalifikacje. 10. Dostępność programów korekcyjno - edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.	1. Niewystarczająca wiedza na temat zjawiska przemocy w środowisku lokalnym. 2. Brak chęci podjęcia współpracy z osobami doświadczającymi przemocy domowej oraz osobami stosującymi przemoc domową w ramach działań wynikających z procedury "Niebieskie Karty". 3. Trudności w wymianie informacji pomiędzy służbami. 4. Zagrożenie wypaleniem zawodowym pracowników instytucji pomocowych. 5. Bierna postawa przedstawicieli instytucji w zakresie obowiązku podejmowania właściwych działań dotyczących powzięcia informacji o przemocy domowej. 6. Niska wiedza o ofercie pomocy psychologicznej dla osób doświadczających przemocy, świadków oraz osób stosujących przemoc domową, zarówno wśród instytucji pomocowych, jak i społeczeństwa lokalnego.

11. Edukacja społeczna poprzez realizację projektów socjalnych i kampanii społecznych dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej. 12. Upowszechnianie informacji na temat możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy przez osoby doznające przemocy domowej za pomocą różnych kanałów, w tym za pomocą materiałów informacyjnych oraz mediów lokalnych	
---	--

3. Inne czynniki lokalne	
Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą domową	Czynniki utrudniające skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą domową
1. Działalność organizacji pozarządowych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej i wsparcia osób doznających przemocy domowej. 2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach realizowanych przez nie projektów. 3. Realizacja zajęć edukacyjnych i programów edukacyjno-profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych, dotyczących przemocy domowej oraz zachowań agresywnych; ze szczególnym uwzględnieniem problematyki aktualnych zagrożeń, związanych z rozwojem nowych technologii. 4. Realizacja kampanii i akcji społecznych służących podnoszeniu wiedzy oraz kształtowaniu odpowiednich postaw społecznych w zakresie przemocy domowej, w szczególności obalających stereotypy	1. Niski poziom wiedzy społeczeństwa na temat możliwości pomocy osobom doznającym przemocy domowej. 2. Brak właściwej reakcji świadków przemocy domowej – postawa bierna. 3. Stereotypowe podejście społeczeństwa do instytucji małżeństwa oraz wychowania dzieci. 4. Różnice kulturowe pomiędzy uchodźcami a społeczeństwem lokalnym w zakresie zjawiska przemocy domowej.

dotyczące przemocy domowej, opisujących jej mechanizmy, wskazujących na szkodliwość społeczną oraz promujących działania służące przeciwdziałaniu przemocy domowej.	
5. Wspieranie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, promujących zachowania bez agresji.	

3.5 Potrzeby w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

1. Szkolenia dla służb działających na rzecz rodziny w zakresie prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” oraz podejmowania działań na rzecz osób doznających przemocy, jak również osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej.
2. Superwizja dla wszystkich osób działających bezpośrednio z osobami wskazanymi w procedurze „Niebieskie Karty” jako osoby, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową.
3. Superwizja dla wszystkich osób działających bezpośrednio z osobami wskazanymi w procedurze „Niebieskie Karty” jako osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową.
4. Grupa wsparcia dla osób pracujących z osobami doznającymi przemocy domowej oraz z osobami stosującymi przemoc.
5. Opracowanie broszury informacyjnej z uwzględnieniem danych teleadresowych na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie miasta Rzeszowa.
6. Kampania informacyjna w placówkach oświatowych i ochrony zdrowia oraz innych instytucjach użyteczności publicznej, mająca na celu zwiększenie świadomości w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i obowiązków instytucji wynikających z aktualnych przepisów prawnych.
7. Promowanie zachowań opartych na życzliwości oraz poszanowaniu życia, zdrowia, godności i mienia drugiego człowieka.
8. Opracowanie Informatora wraz z coroczną aktualizacją, w którym zawarte będą informacje dotyczące podejmowanych działań przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i instytucje współdziałające w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej wraz z adresami i numerami telefonów pod który można się zwrócić w przypadku przemocy domowej.

IV. BENEFICJENCI PROGRAMU

Cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy domowej, jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą. W celu efektywnego zapobiegania zjawisku przemocy domowej oraz minimalizowania zachowań przemocowych, niezbędne jest stworzenie spójnego i wielopoziomowego systemu pomocy osobom uwikłanym w przemoc, systemu opartego o aktywizację i rozwój zasobów lokalnych, zwłaszcza interdyscyplinarnych form pomocy specjalistów posiadających wysoki poziom kwalifikacji i umiejętności. Program kierowany jest zarówno do rodzin jak i do osób pomagających.

Odbiorcami działań wskazanych w programie są:

1. Osoby doznające przemocy domowej, w świetle przepisów tj.:
 - a) małżonek, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
 - b) dzieci oraz ich małżonkowie,
 - c) rodzice, rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni oraz ich małżonkowie,
 - d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
 - e) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
 - f) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
 - g) małoletni wobec którego jest stosowana przemoc domowa.
2. Osoby stosujące przemoc domową;
3. Świadkowie przemocy domowej;
4. Przedstawiciele instytucji, organizacji i służb zaangażowanych w udzielanie pomocy osobom wymienionym w punkcie 1.
5. Społeczność lokalna.

V. CELE MIEJSKIEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2025-2030

Cele określone w Programie są zgodne z celami określonymi w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030 oraz w Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030.

Celem głównym Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025-2030 jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej poprzez udzielanie pomocy osobom jej doznającym oraz oddziaływanie na osoby ją stosujące. Osiągnięcie tak sformułowanego celu wymaga wdrożenia wyznaczonych celów szczegółowych i działań. Zostały one ujęte w przedstawionym poniżej w formie zestawień tabelarycznych harmonogramie, w którym uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów i wskaźniki realizacji.

Cele szczegółowe:

- I. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna.
- II. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.
- III. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domowej.
- IV. Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

VI. DZIAŁANIA W ZAKRESIE PROFILAKTYKI, EDUKACJI POMOCY TERAPEUTYCZNEJ I REHABILITACYJNEJ W SYTUACJI PRZEMOCY DOMOWEJ

I. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna		
Kierunek działań: 1. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w środowisku stanowiąca plan do zintensyfikowania działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.		
Rodzaje działań:	Realizatorzy:	Wskaźniki:
1.1. Diagnozowanie zjawiska przemocy domowej w Rzeszowie Analiza zjawiska na podstawie monitoringu i ewaluacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dotyczących działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy przez instytucje działające na terenie Miasta Rzeszowa.	Urząd Miasta Rzeszowa Zespół Interdyscyplinarny SP ZOZ CLU WOTU MOPS OPSiK MKRPA Policja Sąd Rejonowy	- opracowana diagnoza przez realizatorów Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej,

Kierunek działań: 2. Zwiększenie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz dostępnych form wsparcia		
Rodzaje działań:	Realizatorzy	Wskaźniki
2.1. Prowadzenie kampanii społecznych, w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej : a) współpraca z mediami, b) akcje plakatowe i ulotki, c) informacje na stronach instytucji publicznych, wydania internetowe gazet lokalnych, media społecznościowe, d) włączenie się instytucji działających na terenie Miasta Rzeszowa do kampanii ogólnopolskich w zakresie przeciwdziałania przemocy, e) kampanie społeczne oparte na rollapach, bilbordach, f) konferencje o tematyce profilaktyki uzależnień jako czynnika stresogennego doprowadzającego do aktów przemocy domowej, 2.2. Organizowanie w instytucjach publicznych dni otwartych mających na celu przybliżenie wiedzy na temat zjawiska przemocy, oraz punktów konsultacyjno- informacyjnych. 2.3 Szkolenia dla podmiotów z wiedzy praktycznej dotyczącej stosowania narzędzi służących do przeciwdziałania przemocy domowej.	Urząd Miasta Rzeszowa Zespół Interdyscyplinarny SP ZOZ CLU WOTU MOPS OPSiK MKRPA Organizacje pozarządowe Policja Sąd Rejonowy	- liczba kampanii społecznych, - liczba artykułów prasowych, audycji radiowych i telewizyjnych,

Kierunek Działań: 3. Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych		
Rodzaje działań:	Realizatorzy	Wskaźniki
3.1. Programy szkoleń dla personelu pracującego z osobami starszymi z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz dostępnych form wsparcia dla osób doznających przemocy domowej. 3.2. Programy szkoleń dla pielęgniarek, położnych środowiskowych i personelu służby zdrowia z zakresu rozpoznawania czynników ryzyka wystąpienia przemocy domowej i reagowania na przemoc domową 3.3. Programy szkoleń dla pedagogów szkolnych, nauczycieli, wychowawców i pracowników poradni psychologiczno - pedagogicznej w zakresie komunikacji z rodzicami w kontekście przeciwdziałania przemocy wobec dzieci.	Urząd Miasta Rzeszowa SP ZOZ CLU MOPS MKRPA PPP nr 2	- liczba opracowanych szkoleń, - liczba zrealizowanych szkoleń, - liczba uczestników,
3.4. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową: a) poradnictwo specjalistyczne, b) szkolenia dla rodziców i opiekunów,	Urząd Miasta Rzeszowa SP ZOZ CLU PPP nr 2 MOPS Policja	- liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, - liczba zrealizowanych szkoleń, - liczba osób korzystających z poradnictwa,
3.5. Współpraca podmiotów zaangażowanych w Realizację Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej a) Współpraca ZI z podmiotami realizującymi działania Programu w zakresie opracowania raportów z monitoringu i ewaluacji,	Urząd Miasta Rzeszowa Zespół Interdyscyplinarny SP ZOZ CLU WOTU MOPS OPSiK MKRPA Policja Sąd Rejonowy	- liczba raportów,

II. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową.		
Kierunek działań: 1. Rozwój infrastruktury instytucji rządowych i samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą domową oraz wypracowanie zasad		
Rodzaje działań:	Realizatorzy	Wskaźniki
1.1. Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego.	ZI	- liczba posiedzeń ZI, - liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych,
1.2. Rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą domową: a) dostosowanie oferty instytucji do potrzeb lokalnych w zakresie przeciwdziałania przemocy, b) wyposażenie instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w narzędzia pracy i materiały niezbędne do codziennego funkcjonowania, c) rozwój kadrowy instytucji pomocowych,	Urząd Miasta Rzeszowa MOPS Policja Prokuratura Sąd Rejonowy SP ZOZ CLU MKRPA PPP nr 2 Organizacje pozarządowe	- liczba osób korzystających z oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą domową,

1.3. Nawiązywanie i wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej: a) realizacja wspólnych inicjatyw z organizacjami pozarządowymi. b) udział przedstawicieli instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz w podejmowanych przez Zespół inicjatywach.	Urząd Miasta Rzeszowa Zespół Interdyscyplinarny MOPS Organizacje pozarządowe	- liczba zleczanych lub wspólnie realizowanych przedsięwzięć; - liczba posiedzeń i inicjatyw ZI z udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych;
Kierunek działań: 2. Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form wsparcia dla osób doznających przemocy domowej		
Rodzaje działań:	Realizatorzy:	Wskaźniki:
2.1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form wsparcia w formie: m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej, pedagogicznej i rodzinnej: a) prowadzenie poradnictwa w zakresie możliwości i form wsparcia, b) dystrybucja materiałów informacyjnych i edukacyjnych,	Urząd Miasta Rzeszowa Zespół Interdyscyplinarny SP ZOZ CLU WOTU MOPS OPSiK MKRPA Organizacje pozarządowe Policja Sąd Rejonowy	- liczba przekazanych formularzy „NK B”, - liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych, - liczba lokalnych kampanii społecznych,

2.2. Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc: a) poradnictwo prawne, b) poradnictwo psychologiczne, c) poradnictwo socjalne, d) zajęcia indywidualne i grupowe.	Urząd Miasta Rzeszowa MOPS Policja Prokuratura Sąd Rejonowy SP ZOZ CLU MKRPA PPP nr 2 Organizacje pozarządowe	- liczba porad grupowych dla osób dotkniętych przemocą, - liczba osób korzystających z poradnictwa indywidualnego,
---	--	--

Kierunek działań: 3. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej		
Rodzaje działań:	Realizatorzy:	Wskaźniki:
3.1. Realizowanie przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom doznającym przemocy domowej projektów socjalnych mających na celu wsparcie poprzez poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy . a) zajęcia edukacyjne, b) warsztaty tematyczne, c) działania mające na celu zmianę stylu życia wraz z podniesieniem samooceny poprzez zmianę wizerunku,	Urząd Miasta Rzeszowa MOPS Policja Prokuratura Sąd Rejonowy SP ZOZ CLU MKRPA PPP Nr 2 Organizacje pozarządowe	- liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego w danej instytucji,
3.2. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w całodobowych ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej: a) prowadzenie pokoi interwencyjnych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej - Ośrodku Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej,	MOPS	- liczba miejsc w OPSiK, - liczba osób dotkniętych przemocą domową, które skorzystały z miejsc w OPSiK,
3.3. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej całodobowych miejsc w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie: a) umożliwienie skorzystania ze schronienia w Specjalistycznych Ośrodkach Wsparcia osobom, które nie chcą lub nie mogą korzystać ze wsparcia na terenie Gminy Miasta Rzeszów,	Urząd Miasta Rzeszowa Zespół Interdyscyplinarny SP ZOZ CLU WOTU MOPS OPSiK MKRPA Policja Sąd Rejonowy	- liczba osób doznającym przemocy domowej, które skorzystały z miejsc w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla doznającym przemocy domowej,

3.4. Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej: a) współpraca policji, służby zdrowia z pracownikami socjalnymi MOPS w zakresie zagwarantowania bezpieczeństwa dzieciom w związku z wykonywaniem czynności z zastosowaniem art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, b) wzmocnienie współpracy w zakresie wykonywanych czynności pomiędzy pracownikami socjalnymi, policją, a Sądem, w szczególności poprzez przepływ informacji pomiędzy odpowiednimi służbami,	MOPS Policja Placówki Ochrony zdrowia Sąd Rejonowy Prokuratura	- liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny, w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową,
3.5. Wzmacnianie ochrony osób doznających przemocy domowej w toku postępowania karnego poprzez przesłuchiwanie dzieci w przyjaznych pokojach przesłuchań oraz tworzenie odpowiednich warunków do przesłuchiwania dorosłych osób doznających przemocy domowej.	Prokuratura Sąd Rejonowy	- liczba przyjaznych pokoi przesłuchań; - liczba dzieci przesłuchanych w przyjaznych pokojach przesłuchań - liczba osób dorosłych przesłuchanych w specjalnie wyznaczonych do tego celu pomieszczeniach,
3.6. Tworzenie i zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do lokalnych form pomocy dla osób doznających przemocy domowej: a) udzielanie informacji przez instytucje miejskie o telefonie zaufania prowadzonym przez Urząd Wojewódzki nr 987. b) funkcjonowanie całodobowego telefonu interwencyjnego Ośrodka Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej MOPS nr (17) 85 12 500 lub (17) 85 12 501.	Urząd Miasta Rzeszowa Zespół Interdyscyplinarny SP ZOZ CLU WOTU MOPS OPSiK MKRPA Organizacje pozarządowe Policja Sąd Rejonowy	- liczba osób korzystających z telefonów zaufania i interwencyjnego,

3.7. Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób doznających przemocy domowej: a) prowadzenie programów terapeutycznych w tym grup wsparcia dla osób doznających przemocy domowej realizowanych przez instytucje na terenie Miasta Rzeszowa, b) prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla osób doznających przemocy domowej,	SP ZOZ CLU OPSiIK Organizacje pozarządowe	- liczba programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej, - liczba osób doznających przemocy, domowej uczestniczących w programach korekcyjno –edukacyjnych, poradnictwie i terapii, - liczba osób, które ukończyły programy korekcyjno –edukacyjne, - liczba grup terapeutycznych, - liczba grup wsparcia,
Kierunek działań: 4. Monitoring skuteczności działań pomocowych		
Rodzaje działań:	Realizatorzy:	Wskaźniki:
4.1. Badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą: a) prowadzenie monitoringu realizacji działań Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy domowej na lata 2025 – 2030, b) prowadzenie lokalnej analizy, dotyczącej czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom doznającym przemocy domowej,	ZI	- coroczne raporty monitoringowe z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025- 2030, - opracowane lokalne analizy czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom doznającym przemocy domowej,

III. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.		
Kierunek działań:		
1. Tworzenie i rozszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową, realizowanych przez instytucje rządowe i samorządowe, podmioty oraz organizacje pozarządowe, a także wypracowanie zasad współpracy pomiędzy tymi instytucjami i podmiotami oraz organizacjami pozarządowymi		
Rodzaje działań:	Realizatorzy:	Wskaźniki:
1.1. Ewidencjonowanie instytucji rządowych i samorządowych, i udostępnianie ewidencji podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc domową, a w szczególności realizujących programy korekcyjno - edukacyjne lub psychologiczno – terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową: a) aktualizowanie statystyki danych w ewidencji instytucji i podmiotów realizujących oferty dla osób stosujących przemoc domową, prowadzonej przez Wydział Polityki Społecznej PUW, b) udostępnianie w/w ewidencji zainteresowanym osobom i podmiotom,	MOPS	- ewidencja podmiotów realizujących działania dla osób stosujących przemoc domową w szczególności oddziaływania korekcyjno – edukacyjne,
Kierunek działań:		
2. Podejmowanie działań interwencyjnych właściwych służb w sytuacji występowania przemocy domowej		
Rodzaje działań:	Realizatorzy:	Wskaźniki:
2.1. Wszczynanie procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty.	MOPS Policja Oświata Placówki Ochrony Zdrowia MKRPA Żandarmeria Wojskowa Organizacje pozarządowe	- liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę,

2.2. Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób skazanych za stosowanie przemocy domowej: a) współpraca pomiędzy organami wymiaru sprawiedliwości a instytucjami realizującymi zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy, poprzez usprawnienie przepływu informacji o osobach stosujących przemoc domową,	ZI Sąd Rejonowy Prokuratura	- monitoring realizacji wyroków Sądu,
Kierunek działań: 3. Realizowanie wobec osób stosujących przemoc domową programów korekcyjno-edukacyjnych zmierzających do zaprzestania przemocy domowej		
Rodzaje działań:	Realizatorzy:	Wskaźniki:
3.1.Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową w warunkach wolnościowych.	MOPS	- liczba zrealizowanych programów korekcyjno – edukacyjnych, - liczba osób biorących udział w programach korekcyjno-edukacyjnych,
3.2.Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową: a) współpraca podmiotów realizujących programy korekcyjno-edukacyjne z kuratorami sądowymi, członkami grup diagnostyczno- pomocowych oraz innymi podmiotami kierującymi osoby do programu w zakresie monitoringu skuteczności powyższych oddziaływań,	MOPS Sąd Rejonowy	- liczba osób rozpoczynających i kończących program korekcyjno-edukacyjny, - liczba wydanych zaświadczeń o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych, - liczba zaświadczeń o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową,
Kierunek działań: 4. Realizowanie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową zmierzających do zmiany wzorców zachowań		
Rodzaje działań:	Realizatorzy:	Wskaźniki:
4.1. Opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową	MOPS	- liczba opracowanych i zrealizowanych programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, - liczba osób biorących udział w programach psychologiczno-terapeutycznych;

4.2. Badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową: a) współpraca podmiotów realizujących oddziaływania psychologiczno-terapeutyczne z kuratorami sądowymi, członkami grup diagnostyczno-pomocowych oraz innymi podmiotami kierującymi osoby do programu w zakresie monitoringu skuteczności powyższych programów.	MOPS SP ZOZ CLU Sąd Rejonowy ZI Policja	- liczba osób rozpoczynających i kończących program psychologiczno-terapeutyczny, - liczba wydanych zaświadczeń o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programach psychologiczno-terapeutycznych, - liczba zaświadczeń o ukończeniu programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową,
--	--	---

IV. Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.		
Kierunek działań:		
1. Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej		
Rodzaje działań	Realizatorzy	Wskaźniki
1.1. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doświadczającymi przemocy domowej i osobami stosującymi przemoc domową w formie m.in. superwizji, grup wsparcia: a) prowadzenie szkoleń podnoszących poziom wiedzy i kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, b) prowadzenie superwizji dla pracowników realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, c) promowanie współpracy interdyscyplinarnej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, d) poradnictwo i wsparcie psychologiczne dla osób realizujących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, e) wsparcie prawne dla osób realizujących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Urząd Miasta Rzeszowa Zespół Interdyscyplinarny SP ZOZ CLU WOTU MOPS OPSiK MKRPA Policja Sąd Rejonowy	- liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa, szkoleń, superwizji i wsparcia psychologicznego; - liczba form wsparcia;

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025-2030 będzie realizowany przez instytucje i organizacje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej:

- Urząd Miasta Rzeszowa
- Zespół Interdyscyplinarny (ZI);
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeszowie (MOPS);
- SP ZOZ Centrum Leczenia Uzależnień w Rzeszowie (SPZ OZ CLU);
- Komenda Miejska Policji w Rzeszowie (KMP);
- Prokuratura Rejonowa w Rzeszowie (PR);
- Sąd Rejonowy w Rzeszowie (SR);
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA);
- Organizacje pozarządowe (NGO);
- Placówki oświatowe,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 2 w Rzeszowie (PPP Nr 2);
- Placówki ochrony zdrowia.

VIII.MIEJSCE I CZAS REALIZACJI

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025-2030 będzie realizowany na terenie miasta Rzeszowa. Działania są kontynuacją wszechstronnego wsparcia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie a aktualnie domowej i będą kontynuowane do 2030 roku. Zadania zaplanowane do realizacji w ramach Programu będą wdrażane w formie ciągłej.

IX. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitorowanie realizacji Programu będzie odbywać się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają w sekwencji półrocznej do dnia 31 lipca (za I półrocze) i do dnia 31 stycznia (za II półrocze) każdego roku do Zespołu Interdyscyplinarnego.

X. ŚRODKI FINANSOWE NA REALIZACJĘ PROGRAMU

Środki finansowe na realizację Programu będą pochodziły w szczególności z:

1. Środków Gminy Miasta Rzeszów.
2. Dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych powiatowi.
3. Funduszy unijnych.
4. Grantów i konkursów.